

AB Genel Ürün Güvenliği Tüzüğü'ne Dair Soru ve Cevaplar

AB tarafından hazırlanarak İngilizce dilinde yayımlanan ve AB Genel Ürün Güvenliği Tüzüğü'nün (General Product Safety Regulation – GPSR) [(AB) 2023/988] uygulanmasına ilişkin alınan sorular ve yanıtların derlenmesi sonucu oluşturulan belge, AB pazarına ürün sunan iktisadi işletmecilerimiz ile aracı hizmet sağlayıcılarımızın AB genel ürün güvenliği kurallarını daha iyi anlamalarına yardımcı olmak amacıyla Türkçeye çevrilmiştir.

Belgenin başlangıcında Komisyon tarafından sunulan “önemli uyarı” aşağıda yer almaktadır:

Önemli Uyarı:

Bu belge, kapsamlı bir yorum kılavuzu olarak görülmemeli veya paydaşlardan alınan tüm soruların ve yanıtların eksiksiz bir listesi olarak değerlendirilmemelidir.

Önerilen yanıtlar, Komisyon ve/veya Komisyon hizmetlerini bağlamaz ve GPSR'nin bağlayıcı yorumu olarak değerlendirilemez. Yalnızca Genel Ürün Güvenliği Tüzüğü yasal olarak bağlayıcıdır. Dolayısıyla, bireyler ve işletmeler için yasal haklar ve yükümlülükler yalnızca GPSR tarafından oluşturulabilir. Avrupa Komisyonu ve temsilcileri, aşağıdaki bilgilerin nasıl kullanıldığından sorumlu tutulamaz.

Bu belge herhangi bir yasal hak veya beklenti oluşturmaz. Ayrıca, yalnızca Avrupa Adalet Divanı GPSR'yi bağlayıcı şekilde yorumlayabilir. Bu belgedeki görüşler, Komisyon'un Adalet Divanı önünde alabileceği tutumu etkilemez.

Bu belge, hazırlandığı tarihteki en iyi uygulamaları yansıttığından, bildirimde bulunmaksızın geliştirilebilir ve güncellenebilir. Avrupa Komisyonu, belgeyi dilediği zaman değiştirme ve tüm platformlarda farklı bir yaklaşım izleme hakkını saklı tutar.

1. GPSR hakkında daha fazla bilgiye nereden ulaşılabilir?

1.1 Komisyon işletmelere GPSR hakkında nasıl bilgi sağlar?

Yanıt: Avrupa Komisyonu, işletmelerin GPSR'ye uyum sağlamalarına destek olmak amacıyla şu anda Güvenlik Kapısı Portalı'nda (Safety Gate Portal) işletmelere özel bir sayfa aracılığıyla bilgilendirme sağlamaktadır:

 <https://ec.europa.eu/safety-gate/#/screen/pages/obligationsForBusinesses>

Bu “İşletmelere Yönelik Yükümlülükler” sayfası, GPSR'ye ilişkin kapsamlı bir genel bakış sunmakta, işletmelere özel hazırlanmış detaylı bir sunumu içermekte ve Uluslararası Ürün Güvenliği Haftası kapsamındaki ilgili oturumların kayıtlarını içermektedir. Bu Soru&Cevap Belgesi de aynı internet sayfasında yer almakta ve yeni sorulara yanıt vermek üzere düzenli olarak güncellenmektedir.

Komisyon ayrıca, GPSR kapsamındaki yeni kurallara genel bir bakış açısı sağlamak amacıyla, özellikle işletmelere yönelik, bir çevrim içi seminer (webinar) düzenlemiştir. Bahse konu

seminere ilişkin slaytlar ve video kaydı, Güvenlik Kapısı Portalı üzerinden erişime sunulmuştur.

Ayrıca, GPSR'nin 17. maddesi uyarınca Komisyon tarafından, özellikle küçük ve orta ölçekli işletmeler (KOBİ'ler) ile mikro işletmelerin yeni yükümlülüklerini yerine getirmelerine yardımcı olacak kılavuzlar geliştirilmektedir. Bu kılavuzlar hâlen hazırlık aşamasında olup, GPSR'nin uygulanmasına ilişkin ilk deneyimlere dayanarak tamamlanacaktır.

2. Kapsam

2.1 GPSR hangi tür güvenlik risklerini kapsar?

Yanıt:

GPSR, tüketiciler için sağlık ve güvenlik risklerini kapsar. Bu riskler hem fiziksel hem de zihinsel sağlıkla ilgili olabilir. Ayrıca, çevresel riskler de tüketicilerin sağlığını etkilediği ölçüde GPSR kapsamına girmektedir.

2.2 GPSR yükümlülükleri tüm ölçeklerdeki işletmeler için geçerli midir?

Yanıt:

Genel olarak, GPSR yükümlülükleri her ölçekteki işletme için geçerlidir. Tüketicilerin yalnızca güvenli ürünlere erişme hakkına sahip olduğu göz önünde bulundurulduğunda, işletmenin ölçeğine göre istisna yapılması mümkün değildir.

Ancak, Dijital Hizmetler Yasası (Digital Services Act – DSA) [(AB) 2022/2065] kapsamında bazı mikro ve küçük ölçekli çevrim içi platformlar belirli yükümlülüklerden muaftır. Bu muafiyet, aracı hizmet sağlayıcılar için GPSR'nin IV. Bölümündeki bazı yükümlülükleri de etkilemektedir. Bu istisnalar aşağıda sıralanmıştır:

- Güvenlik Kapısı Portalı'ndaki bilgileri kullanarak arayüzlerinde satışı yapılan ürünleri sonradan kontrol etme yükümlülüğü (bkz. Dijital Hizmetler Yasası Madde 31(3)),
- Güvensiz ürünleri sıklıkla sunan satıcılara verilen hizmetin askıya alınması,
- Satıcıların her ürün için gerekli asgari bilgileri sağlayabilmesini temin edecek bir çevrim içi arayüz tasarlama ve bu bilgilerin ürün listelemelerinde tüketicilere açıkça gösterilmesini temin etme.

Bununla birlikte, tüm aracı hizmet sağlayıcıların bu kuralları takip etmesi teşvik edilmektedir.

2.3 Öncelik hangi mevzuata aittir: ürünlere ilişkin AB uyum mevzuatına mı, GPSR'ye mi?

Yanıt:

Her iki mevzuat da önemli olmakla birlikte, bunların farklı rolleri bulunmaktadır. GPSR, AB Tek Pazarı'ndaki ürünler için asgari güvenlik gerekliliklerini sağlarken AB uyum mevzuatını da tamamlayıcı nitelik taşımaktadır. GPSR, bu şekilde, tüm ürünler için bir güvenlik ağı işlevi görerek ilgili risklerin kapsanmasını sağlamaktadır.

GPSR ne zaman uygulanır?

Yanıt:

- GPSR, fiziksel ya da dijital (yazılım dahil) tüm ürünler için geçerlidir, ancak ürün güvenliği konularını düzenleyen başka özel AB mevzuatının bulunmadığı durumlarda uygulanır (örneğin: çocuk bakım ürünleri, mobilyalar, jimnastik ekipmanları vb.).
- Eğer ürünler AB mevzuatı ile belirli güvenlik gerekliliklerine tabiyse, GPSR sadece bu mevzuatın kapsamadığı risk alanlarına uygulanır. Örneğin, düşük voltajlı bileşenleri olan bir oyuncakta, oyuncak mevzuatının kapsamına girmeyen yeni teknolojiye ilişkin risklerde GPSR uygulanabilir.

Bazı GPSR bölümleri, ürün başka bir AB mevzuatı kapsamına girse dahi geçerliliğini korur. Örneğin, aracı hizmet sağlayıcılar, platformlarında sunulan tüm ürünler için GPSR'ye uymak zorundadır.

AB uyum mevzuatı kapsamındaki ürünler için GPSR'nin hangi bölümleri geçerlidir?

Yanıt:

AB uyum mevzuatı kapsamındaki ürünler için de geçerli olan GPSR bölümleri aşağıda sıralanmıştır:

- **Bölüm I:** Genel hükümler (amaç, kapsam, tanımlar ve uzaktan satışlar)
- **Bölüm II:** Güvenlik gereklilikleri (yalnızca diğer mevzuatın kapsamadığı risklere veya risk kategorilerine ilişkin)
- **Bölüm III, Kısım 2:** İktisadi işletmecinin yükümlülükleri (uzaktan satışlar, kazaların raporlanması ve elektronik formatta bilgi sağlanması)
- **Bölüm IV:** Aracı Hizmet Sağlayıcılar
- **Bölüm VI:** Güvenlik Kapısı Hızlı Uyarı Sistemi (Safety Gate Rapid Alert System) ve İktisadi İşletmeci Güvenlik Portalı (Safety Business Gateway)
- **Bölüm VIII:** Bilgi edinme ve yasal çözüm yolu hakkı

2.4 “İhtiyatlılık ilkesi” ne anlama gelir?

Yanıt:

Bu ilke ilk olarak GPSR ile getirilmemiştir. AB'nin İşleyişi Hakkında Antlaşma'nın 191. maddesinde çevrenin korunması bağlamında yer alır ve AB Adalet Divanı kararları ve düzenlemeleri yoluyla zamanla başka alanlara da yayılmıştır.

Genel anlamda ihtiyatlılık ilkesi; bilimsel kanıtlar yetersiz, sonuçsuz ya da belirsiz olsa bile, nesnel bilimsel değerlendirmeler yoluyla ürünün tüketici sağlığı ve güvenliği açısından risk oluşturduğuna dair makul gerekçeler mevcutsa, ihtiyati tedbirlerin uygulanmasına olanak tanır. Avrupa Komisyonu'nun “İhtiyatlılık İlkesi” konulu bildirisinde bu konu detaylı olarak açıklanmıştır.

GPSR bağlamında, bu ilke daha önceki Genel Ürün Güvenliği Direktifi'nde (GPSD) olduğu gibi geçerlidir. Daha evvel bahse konu ilkeye yalnızca üye devlet makamları başvurabiliyorken,

şimdi işletmeler de örneğin iç risk değerlendirmelerinde veya risk azaltıcı önlem kararı alırken ihtiyatlılık ilkesini dikkate almak zorundadır

2.5 GPSR, Dijital Hizmetler Yasası ile ne şekilde ilintilidir?

Yanıt:

GPSR ve Dijital Hizmetler Yasası (DSA), aracı hizmet sağlayıcılar aracılığıyla sunulan güvensiz ürünler gibi yasa dışı çevrim içi içeriklerle bağlantılı güvenlik endişelerini ele almak için birlikte çalışır.

GPSR'nin IV. Bölümü tüm tüketici ürünleri için geçerli olup, AB uyum mevzuatı kapsamındaki ürünleri de içerir (GPSR Madde 3(27)'deki tanımı kapsamında AB uyum mevzuatı 2019/1020 sayılı Tüzüğün Ek I'inde yer alan ürünleri içerir). Bu bölümdeki hükümler, özellikle Madde 22 (**Ürün güvenliğine ilişkin aracı hizmet sağlayıcılarına özel yükümlülükler**), DSA ile birlikte değerlendirilmelidir. DSA, genel ve yatay bir çerçeve sunarken, GPSR bu çerçevenin üzerine özel ürün güvenliği gereklilikleri ekleme olanağı sağlar.

2.6 Bir işletme hem aracı hizmet sağlayıcı hem de iktisadi işletmeci olabilir mi?

Yanıt:

Evet. Çevrim içi satışlarla bağlantılı karmaşık iş modelleri nedeniyle, bir işletmenin belirli bir ürün listelemesiyle ilgili sunduğu hizmet, GPSR kapsamındaki statüsünü ve yükümlülüklerini belirler.

Aracı hizmet sağlayıcılara özel yükümlülükler, Madde 22'de belirtilmiştir. Bir aracı hizmet sağlayıcı aynı zamanda başka iktisadi işletmeci kategorilerinin işlevlerini de yerine getirebilir. Örneğin, bir aracı hizmet sağlayıcı kendi markalı ürünlerini piyasaya sunuyorsa **imalatçı** olarak kabul edilir.

2.7 Bir hizmet sağlayıcı, sunduğu hizmet kapsamında kullanılan ürünler nedeniyle GPSR kapsamına girer mi?

Yanıt:

Hizmetler doğrudan GPSR kapsamına girmez. Ancak, hizmet sunulurken tüketicilerin doğrudan tabi olacağı ürünler de dahil olmak üzere, bir hizmet sunumu için tüketicilere sağlanan ya da temin edilen ürünler GPSR kapsamındadır.

Bu konudaki detaylar, GPSR'nin dibace bölümünün 17. paragrafında yer almaktadır.

2.8 GPSR, B2B (işletmeden işletmeye) satışlarda da geçerli midir?

Yanıt:

GPSR, doğrudan tüketicilere satılan ürünleri (B2C) kapsar; bu ürünler başka bir AB mevzuatına tabi değilse, GPSR kapsamında değerlendirilir.

Ancak yalnızca profesyonel kullanıma yönelik olan ve tüketicilerin kullanması beklenmeyen ürünler, GPSR kapsamı dışında kalır.

2.9 Bağımsız bir yazılım (standalone software), GPSR kapsamında “ürün” sayılır mı?

Yanıt:

Evet. GPSR kapsamındaki yükümlülükler, bağımsız yazılımlar için de geçerlidir. Nitekim, bu ürünler GPSR’nin 2. maddesinde belirtilen istisnalar arasında yer almamaktadır.

Tüzükteki ürün tanımı oldukça geniş ve bağımsız yazılımlar gibi soyut ürünleri de kapsayacak şekilde aşağıdaki gibi oluşturulmuştur:

“ürün diğer öğelerle bağlantılı olup olmadığına bakılmaksızın, hizmet sağlamak da dâhil olmak üzere, bir bedel karşılığı olsun ya da olmasın, tüketicilere yönelik olan veya makul olarak öngörülebilir koşullar altında, kendileri için tasarlanmamış olsa dahi tüketiciler tarafından kullanılması muhtemel olan, tedarik edilen veya kullanıma sunulan herhangi bir öğeyi ifade eder.”

Ancak GPSR, genel olarak bir yazılım düzenlemesi değildir; yalnızca yazılımın güvenlik yönlerini düzenler.

2.10 GPSR, ikinci el ürünlere nasıl uygulanır?

Yanıt:

GPSR, AB Tek Pazarı’na sunulan tüm ürünlere (yeni, kullanılmış ya da tamir edilmiş) uygulanır. Tek istisna tamir edilmek veya yenilenmek üzere açık şekilde işaretlenmiş ürünler ile antikalardır.

GPSR ayrıca yeni ürün olarak ilk defa AB pazarına sunulduklarında AB uyum mevzuatı kapsamında değerlendirilen ikinci el ürünlere de uygulanır.¹

Yeni ürünlerde olduğu gibi, ürünü kimin sattığına göre yükümlülükler değişiklik gösterir. Buna göre, ikinci el ürünü,

- **Bir iktisadi işletmeci** ya da **tüccar** satıyorsa, bu kişiler ürünün GPSR kapsamındaki yükümlülükleri uymasını temin eder.
- **Tüketici** satıyorsa, tüketici, bu ürünü bir çevrim içi pazaryeri aracılığıyla satışa sunan bir iktisadi işletmeci veya tüccar olarak kabul edilmediği takdirde, GPSR kapsamında herhangi bir yükümlülük bulunmamaktadır.

13 Aralık 2024’ten itibaren ilk kez AB pazarına sunulacak ikinci el ürünler, GPSR hükümlerine uygun olmalıdır. Dağıtıcılar, ürünleri piyasaya sunmadan önce, imalatçı veya ithalatçının

¹ Birlik uyum mevzuatı kapsamında yer alan ürünler için, bu ürünler kullanılmış ve ikinci el olarak üçüncü bir ülkeden AB pazarına ilk defa giriş yapıyorsa Birlik uyum mevzuatı uygulanır. Ayrıca, üçüncü bir ülkeden, ikinci el ürün veya Birlik pazarı için üretilmemiş veya tasarlanmamış bir ürünü AB pazarına sunan kişi bu ürünün imalatçısının yükümlülüklerini yüklenir (bkz. Mavi Rehber) ve ilgili Birlik uyum mevzuatı uygulanır.

izlenebilirlik ve etiketleme yükümlülüklerini yerine getirmiş olduğunu doğrulamalı, ayrıca ürünün depolama ve taşınması sırasında güvenliğini tehlikeye atacak bir işlem yapılmamalıdır.

13 Aralık 2024'ten önce AB pazarına sunulmuş ürünler, yeniden satılacak olsa dahi, önceki GPSD kurallarına tamamen uygun oldukları sürece, etiketlemeye dair yeni yükümlülüklerle tabi olmadan, pazarda kalabilir.

2.11 Ücretsiz sağlanan bir ürün GPSR kapsamına girer mi?

Yanıt:

Evet, ücretsiz olarak sağlanan bir ürün de GPSR kapsamına girer.

GPSR Madde 3(1) ürün tanımında şu ifade yer alır:

“‘ürün’ diğer öğelerle bağlantılı olup olmadığına bakılmaksızın, hizmet sağlamak da dâhil olmak üzere, bir bedel karşılığı olsun ya da olmasın, tüketicilere yönelik olan veya makul olarak öngörülebilir koşullar altında, kendileri için tasarlanmamış olsa dahi tüketiciler tarafından kullanılması muhtemel olan, tedarik edilen veya kullanıma sunulan herhangi bir öğeyi ifade eder.”

2.12 Yedek parçalar, tamamlanmış ürün olarak değerlendirilir mi ve bu nedenle GPSR'ye tabi midir?

Yanıt:

GPSR, 2. maddede belirtildiği gibi AB pazarına sunulan tüm tüketici ürünlerine uygulanır ve bu doğrultuda yedek parçalar da kapsamda yer alır.

Tüketici ürünü,

“...tüketiciler için tasarlanmış ya da tüketiciler için tasarlanmasa da makul öngörülebilir koşullar altında tüketiciler tarafından kullanılması beklenen herhangi bir ürün...” olarak tanımlanmaktadır.

Bu bağlamda, filtreler, jantlar, susturucular gibi yedek parçalar, tüketiciler tarafından kullanılması bekleniyorsa ya da onlar için tasarlanmışsa, tüketici ürünü olarak değerlendirilir ve GPSR kapsamına girer.

3. İşletmelerin Yükümlülükleri

3.1 GPSR kapsamındaki tüm ürünler için teknik dosya zorunlu mudur?

Yanıt:

Evet, GPSR kapsamında olan tüm ürünlerin **teknik dosyası** ile birlikte sunulması gerekir.

Madde 9(2) uyarınca bu dosya en az şu bilgileri içermelidir:

- Ürünün genel tanımı,
- Ürünün güvenliğini değerlendirmek açısından önemli temel özellikler.

Dosyada bulunması gereken bilginin miktarı ürünün karmaşıklığına göre değişiklik gösterecektir. Bu anlamda, dosya içeriğinin durum bazlı değerlendirilmesi gerekir.

Bu bağlamda, eğer ürünle ilgili bir risk belirlenmişse teknik belgede **ek olarak**, ayrıca şu bilgiler de bulunmalıdır:

- Olası risklerin analizi,
- Bu riskleri ortadan kaldırmak veya azaltmak için alınan önlemler,
- İlgili Avrupa standartlarının listesi (eğer yoksa, uygulanan ulusal düzenlemeler veya kullanılan diğer güvenlik yöntemleri).

 Teknik dosya:

- En az **10 yıl** süreyle saklanmalı,
- **Yetkili kuruluşların** talebi hâlinde sunulabilir olmalıdır.

Ayrıca, AB Pazarına ürün sunan **sorumlu iktisadi işletmeci**, ürünün teknik dosyadaki bilgilerle **uyumlu olup olmadığını düzenli olarak kontrol etmekle** yükümlüdür.

 Güvenlik Kapısı Portalı'nda (Safety Gate) teknik dosya için paylaşılan örnek şablona, gayri resmi çevirisiyle aşağıda yer verilmiştir.

Teknik Dosya – Örnek Şablon

1. Ürün Kimliği

Marka:
Ürünün adı:
Ürünün model, parti ve seri numarası veya ürünün ayırt edilmesini sağlayacak diğer bilgileri:
Ürünün tanımı:
Ürünün görseli:
Ambalajın tanımı:
Ambalajın görseli:

2. Ürünün Özellikleri ve Bileşimi

Ürünün özellikleri:
Ürünün malzemesi:
Ürünün bileşimi:

3. Risk Analizi ve Risk Azaltma Önlemleri

Potansiyel risk 1:
Potansiyel riskin tanımı:
Bu potansiyel riske karşı alınabilecek önlemler:
-Üründe ve ürün ambalajında kullanılan tüm maddeler [...] ile uyumludur.
-[...] standardı [...] Avrupa standardı ile uyumludur.
-Kullanım talimatı ve uyarılar sağlanmıştır.

Potansiyel risk 2:
Potansiyel riskin tanımı:
Bu potansiyel riske karşı alınabilecek önlemler:
[...]

3.2 İşletmeler her ürün için risk değerlendirmesi yapmak zorunda mı? Risk değerlendirmesi yapmak kimin sorumluluğudur?

Yanıt:

Evet. **İmalatçı**, bir ürünü piyasaya sunmadan önce, onun güvenli olduğundan emin olmalıdır (**Madde 5**). Bu nedenle ürettiği her ürün için **risk analizi** yapması gerekir.

GPSR, bu değerlendirmenin nasıl yapılacağını ayrıntılı olarak tarif etmez; ancak **Bölüm II**'de, güvenlik değerlendirmesi sırasında dikkate alınması gereken asgari hususları belirler.

Madde 9(2) ayrıca risk analizinin en az aşağıdaki detayları içermesi gerektiğini hükme bağlar:

- Ürünün temel güvenlik özellikleri,

- Tanımlanmış tüm risklerin listesi (risk düzeyi fark etmeksizin).

3.3 Her bir ürün için ayrı ayrı risk değerlendirmesi yapılmalı mı, yoksa ürün tipi bazında değerlendirme yeterli midir?

Yanıt:

GPSR, risk değerlendirmesinin nasıl yapılması gerektiğini açıkça tanımlamaz. Bunun yerine imalatçıların, **ürünün temel güvenlik özelliklerini** ve **iç risk değerlendirmesinin sonuçlarını** içeren teknik dosyayı hazırlamasını zorunlu kılar.

Her ürünün bir teknik dosyası olmalıdır. Ancak imalatçı, benzer ürünler için **ortak bir şablon** oluşturup, her biri için küçük değişiklikler yapabilir.

Buradaki temel nokta her ürün için gerekli tüm bilgilerin teknik dosyada yer almasının temin edilmesidir.

3.4 İmalatçı nasıl tanımlanır? Ürünü üretmemiş bir iktisadi işletmeci, ürünü değiştirirse veya yeni paketlenme yaparsa, bu imalatçı yükümlülüğünü üstlenmesini gerektirecek bir değişiklik sayılır mı?

Yanıt:

Madde 3(8) uyarınca imalatçı “ürünü imal ederek veya ürünün tasarımını veya imalatını yaptırarak kendi isim veya ticari markası ile piyasaya arz eden gerçek veya tüzel kişi” olarak tanımlanmaktadır.

Bu, bir iktisadi işletmecinin ürünü doğrudan kendisi üretmemesi durumunda dahi, eğer ürün kendi markası veya ismiyle piyasaya sunuluyorsa **imalatçı olarak değerlendirileceği** anlamına gelir.

Madde 13 imalatçıların sorumluluklarının diğer iktisadi işletmecilere uygulanacağı durumları daha açık bir şekilde ortaya koyar. Buna göre; ürünü kendi isim veya ticari markası altında piyasaya arz eden veya ürünü genel güvenlik gereklerine uygunluğunu etkileyecek şekilde esaslı bir şekilde değiştiren gerçek veya tüzel kişi bu Yönetmelik kapsamında imalatçı olarak değerlendirilir.

“Esaslı değişiklik” ne anlama gelir?

Madde 13 uyarınca bir değişiklik, ürünün güvenliğine etki ediyor ve aşağıdaki **üç şartı birlikte taşıyorsa**, ürünün esaslı şekilde değiştirildiği kabul edilir:

1. **Değişiklik**, ürünün ilk risk değerlendirmesinde öngörülme­yen bir durumu ortaya çıkaracak şekilde ürünü değiştiriyorsa,
2. Bu değişiklik:
 - Mevcut tehlikenin doğasını değiştirir,
 - Yeni bir tehlike oluşturur veya
 - Risk düzeyini arttırırsa,
3. Bu değişiklikler, ürünün tüketicisi (veya onun adına) tarafından **kişisel kullanım amacıyla yapılmamışsa**.

📌 Örneğin:

- Sadece ambalajın değiştirilmesi bu şartları sağlamıyorsa, **önemli bir değişiklik sayılmaz**. Ancak yapılan paketleme mevzuatta iktisadi işletmeciler için öngörülen etiketleme yükümlülüklerine (Md.9-13) uyumlu olmalı ve yeniden paketleme **ürünün** güvenliğini olumsuz etkilememelidir.
- Ayrıca, yeniden paketleme yeniden markalamayı da içeriyorsa, Madde 13 (1) uyarınca iktisadi işletmeci ürünü kendi ismi veya ticari markası altında piyasaya sunduğundan imalatçı olarak kabul edilir.

4. AB'deki Sorumlu Kişi & Yetkili Temsilci

4.1 GPSR kapsamında ‘sorumlu kişi’, (AB) 2019/1020 sayılı Piyasa Gözetimi Tüzüğü (Market Surveillance Regulation – MSR) kapsamındaki iktisadi işletmeci ile aynı kişi midir?

Yanıt:

Evet, GPSR ve MSR'deki “sorumlu kişi” kavramı **aynı amacı taşır**: AB pazarına sunulan ürünler için Birlik içinde bir iktisadi işletmecinin var olmasını sağlamak.

Fark şu ki:

- **MSR'nin Madde 4'ü**, düzenlenmiş alanda yer alan belirli ürünler için geçerlidir.
- **GPSR bu yükümlülüğü, kapsamında yer alan düzenlenmemiş alandaki tüm ürünlere genişletir.**

Ayrıca GPSR kapsamındaki sorumlu kişinin görevleri de daha fazladır ve MSR'nin 4. maddesinde sıralanan görevlere ilaveten aşağıdaki hususları da içerir:

- **Teknik dosyanın** Madde 9(2)'de belirtilen gerekliliklere uygun olduğundan emin olmak,
- Ürün üzerindeki **etiketleme ve bilgi sağlama** yükümlülüklerinin (Madde 9(5), (6), (7)) yerine getirildiğinden emin olmak,
- Piyasa gözetimi ve denetimi yetkililerince talep edilmesi halinde yapılan kontrollerin belgeli kanıtını sunmak,
- İmalatçı AB dışında yer alıyorsa, **kaza bildirimi** yükümlülüğünü yerine getirmek.

GPSR kapsamında ayrıca, piyasaya arzdan önce, sorumlu kişinin **posta ve elektronik adresinin**, ürün, ambalaj veya birlikte verilen belgelerde yer alması; ürün internet üzerinden satılıyorsa, bu iletişim bilgilerinin **çevrim içi ürün sunumlarında** da yer alması gerekmektedir.

4.2 GPSR Madde 16(1) kapsamındaki ‘sorumlu kişinin’ görevleri nelerdir?

Yanıt:

Madde 16(2)'de belirtilen görevler şunlardır:

- Ürünün teknik dosyasına uygunluğunu düzenli olarak kontrol etmek,

T.C.

Ticaret Bakanlığı

Ürün Güvenliği ve Denetimi Genel Müdürlüğü

- Ürünün, imalatçıya ait kimlik bilgileri ve güvenlik bilgilerini içeren etiketleme yükümlülüklerine (Madde 9(5), (6), (7)) uygun olup olmadığını düzenli olarak denetlemek,
- İmalatçı AB dışındaysa, İktisadi İşletmeci Güvenlik Portalı (**Safety Business Gateway**) aracılığıyla kazaları bildirmek,
- İlave yükümlülükler MSR Madde 4(3)'te belirtilmiştir.

4.3 GPSR kapsamında ‘sorumlu kişi’ ile ‘tek irtibat noktası’ aynı mıdır?

Yanıt:

Hayır, bunlar hukuki olarak farklı kavramlardır:

- **Tek irtibat noktası**, imalatçı, ithalatçı veya aracı hizmet sağlayıcıların iletişim amacıyla sağladığı irtibat noktası;
- **Sorumlu kişi** ise, AB’de yerleşik ve ürünün GPSR’ye uygunluğundan sorumlu olan bir iktisadi işletmecidir.

Eğer AB içindeki imalatçı aynı zamanda üründen sorumlu kişi olarak da hareket ediyorsa bu ikisi aynı kişi olabilir.

4.4 Sorumlu kişi nasıl atanır? İmalatçı da ithalatçı da AB’de değilse, Yetkili Temsilci ‘sorumlu kişi’ olabilir mi?

Yanıt:

Evet. İmalatçı da ithalatçı da AB’de yerleşik değilse, **Madde 10**'da tanımlanan **yetkili temsilci**, imalatçı tarafından bu görev için **yazılı olarak yetkilendirilmesi halinde**, “sorumlu kişi” olarak hareket edebilir.

Bu durum, **MSR Madde 4(2)**'deki öncelik sırasına göre belirlenir:

1. İmalatçı AB’deyse → **sorumlu kişi imalatçıdır**.
2. İmalatçı AB’de değilse ve ithalatçı varsa → **sorumlu kişi ithalatçıdır**.
3. Her ikisi de AB dışındaysa ve bir **yetkili temsilci** atanmışsa → o temsilci, imalatçı tarafından yazılı bir şekilde bu rol için yetkilendirilmişse **sorumlu kişi olur**.
4. Tüm bu seçenekler yoksa → **ifa hizmet sağlayıcı (fulfilment service provider)** otomatik olarak sorumlu kişi olur (yetki belgesi gerekmez).

✚ Her durumda, kimin sorumlu kişi olduğu **önceden net şekilde belirlenmiş olmalı** ve bu kişinin bilgileri ürün, ambalaj veya belgelerde, imalatçının bilgilerine ilaveten, yer almalıdır. **Bu zorunluluk**, çevrim içi satışlar için de geçerlidir.

Bu konuda daha detaylı bilgi için Madde 19 (b) ve dibace bölümünün 21. paragrafı incelenebilir.

4.4 AB'deki sorumlu kişi ile yetkili temsilci arasındaki fark nedir?

Yanıt:

Bir imalatçı, AB içinde **yerleşik olsun ya da olmasın**, kendisi adına hareket etmesi için AB’de yerleşik bir **yetkili temsilci** atayabilir. Bu isteğe bağlıdır.

GPSR Madde 3(9)'a göre “yetkili temsilci imalatçının bu Tüzük kapsamındaki belirli yükümlülüklerini onun adına yerine getirmek üzere imalatçı tarafından yazılı şekilde görevlendirilen Birlik içinde yerleşik gerçek veya tüzel kişiyi” ifade eder.

Yetkili temsilci, GPSR Madde 16 kapsamındaki “sorumlu kişi” görevlerinin yanı sıra imalatçıya ait diğer görevlerle de görevlendirilebilir.

Ancak sorumlu kişi ile yetkili temsilci birbirinden farklı kavramlardır. Yetkili temsilci, **Madde 16(2)** kapsamındaki görevleri yerine getirmekle **yazılı bir şekilde imalatçı tarafından görevlendirilmesi halinde** sorumlu kişi olabileceği gibi, sorumlu kişi AB’de yerleşik imalatçı, AB’de yerleşik ithalatçı veya ifa hizmet sağlayıcı da olabilir.

4.6 İmalatçı, tüm yükümlülüklerini yetkili temsilciye devredebilir mi?

Yanıt:

Evet. GPSR’de, imalatçı ile yetkili temsilci arasında yapılacak yazılı yetkilendirmenin kapsamı konusunda bir sınır bulunmamaktadır (MSR/Karar 768/2008’in aksine).

Bu, şu anlama gelir:

- İmalatçı teknik dosyanın hazırlanması da dâhil olmak üzere, tüm GPSR yükümlülüklerini yetkili temsilciye devredebilir.
- Ancak bu devir, piyasa gözetimi ve denetimi esnasında imalatçının yetkili kuruluşların resmi muhatabı olmasını engellemez.

Yani:

- Teknik dosyanın hazırlanmasından yetkili temsilci sorumlu olabilir.
- Ancak piyasa gözetimi ve denetimi kuruluşları ile yapılacak tüm resmi iletişimde **asıl muhatap hâlâ imalatçıdır**.
- Etiketleme açısından da, ürünün üzerinde **her zaman imalatçı bilgileri** yer almak zorundadır.
- Yetkili temsilcinin adı ve adresi yalnızca, o kişi aynı zamanda **sorumlu kişi** olarak yetkilendirilmişse yazılmalıdır.
- Ancak yetkili temsilci aynı zamanda sorumlu kişi olarak da yetkilendirilmişse, bu durumda piyasa gözetimi ve denetimi kuruluşları ile yapılacak iletişimde ana irtibat kişisi sorumlu kişi olur ve GPSR 16(3) kapsamında yer alan tüm görevleri yerine getirmekle yükümlüdür.

4.7 Bir imalatçı, GPSR kapsamında yetkili temsilci atarken hangi prosedürü izlemelidir?

Yanıt:

GPSR, yetkili temsilci atama sürecine dair özel bir prosedür öngörmez. Ancak şunları belirtir:

✓ Atama mutlaka **yazılı bir yetki belgesiyle (mandate)** yapılmalı ve bu yetki belgesinde, yetkili temsilcinin en az aşağıdaki görevleri üstlenmesi öngörülmelidir:

1. **Talep üzerine**, yetkili kuruluşlara ürünün güvenli olduğunu gösterecek bilgi ve belgeleri, ilgili yetkili kuruluşun anlayabileceği resmi bir dilde sağlamak.
2. Ürünün **tehlikeli olduğunu düşünüyorsa**, derhal imalatçıyı bilgilendirmek.
3. Eğer imalatçı bildirimde bulunmadıysa veya imalatçının talebi üzerine, İktisadi İşletmeciler Güvenlik Portalına (**Safety Business Gateway**) yapılacak bir bildirimle

görev alanlarında bulunan ürünlerin arz ettiği risklerin giderilmesi için atılan adımlar hakkında ilgili yetkili kuruluşları bilgilendirmek.

4. Ulusal makamlarla iş birliği yaparak ürünle ilgili riskleri etkili biçimde ortadan kaldırmaya yönelik her türlü eyleme destek olmak.

4.8 Yetkili temsilcinin adı ve adresi ürün üzerine yazılmak zorunda mı?

Yanıt:

Genel kural şu şekildedir:

- **İmalatçı, ithalatçı ve AB'deki sorumlu kişi**, ürün veya ambalajında **posta ve elektronik adres bilgilerini** belirtmek zorundadır.

● Eğer yetkili temsilci sadece temsilci görevini yürütüyorsa → adının yazılması gerekmez.

● Eğer yetkili temsilci aynı zamanda **sorumlu kişi** olarak yetkilendirildiyse → ürün veya ambalajda bilgileri yer almalıdır (**Madde 16(3)** uyarınca).

5. Etiketleme Gereklilikleri & Elektronik Adres

5.1 “Elektronik adres” ne anlama gelir?

Yanıt:

“Elektronik adres”, tüketicilerin şirketle doğrudan iletişim kurabilmesini sağlayan bir **iletişim yöntemi** anlamına gelir.

Bu; bir **e-posta adresi** veya bir **internet sitesindeki iletişim formu** olabilir.

Ancak, bu tanım sadece **statik bir internet sitesi adresi**, ya da bir **telefon numarası** bu tanım **kapsamına girmez**.

GPSR bu kavramı, teknolojik gelişmelere uyumlu olacak ve farklı doğrudan iletişim yöntemlerini kapsayacak esnek bir tanımla ifade etmiştir.

5.2 Bir şirket, ambalaj veya etiket üzerine dinamik internet sitesi adresi ve tek irtibat noktasının posta adresi eklerse, bu GPSR’de tanımlanan “elektronik adres” şartını karşılar mı?

Yanıt:

Madde 9(6) gereği, imalatçı şu bilgileri sağlamalıdır:

“Adı, tescilli ticari adı veya markası, **posta ve elektronik adresi** ve farklıysa tek irtibat noktasının posta veya elektronik adresi.”

Bu bilgiler ürünün:

- Üzerine, veya
- Ambalajına, veya
- Ürüne eşlik eden bir belgeye yerleştirilmelidir.

Eğer imalatçı ve iletişim noktası aynı kişiyse, yalnızca bir iletişim bilgisi yeterlidir. Ancak farklı kişilerse, **ikisi de açıkça belirtilmelidir**.

✓ **Dinamik bir internet adresi üzerinden doğrudan iletişim kurulabiliyorsa**, bu GPSR kapsamındaki “elektronik adres” tanımını karşılar.

💡 Ayrıca, ürünle ilgili olarak bir **ithalatçı** ya da başka bir **sorumlu kişi** söz konusuysa, onların iletişim bilgilerinin de etiket üzerinde yer alması gerekir.

5.3 İmalatçılar ürünleri yalnızca dijital olarak (örneğin QR kodla) etiketleyebilir mi?

Yanıt:

✗ **Hayır.** Sadece dijital etiketleme, GPSR'nin gerekliliklerini **tek başına karşılamaz.**

📌 Yasal zorunluluk şudur:

- Gerekli tüm bilgiler öncelikle **ürünün üzerinde** olmalıdır. Bu mümkün değilse (estetik nedenler dışında), **ambalajda** ya da **eşlik eden belgede** yer almalıdır.

✅ Dijital etiketleme **ek olarak yapılabilir**, ancak fiziksel etiketlerin **yerini alamaz.**

Madde 21 bu konuyu detaylı biçimde düzenler.

5.4 GPSR kapsamındaki etiketleme bilgileri ürün dışında ayrı olarak verilebilir mi?

Yanıt:

Mavi Rehber (2022/C 247/01) temelinde, bu ancak **ürünün boyutu** gibi **fiziksel nedenlerle** mümkün olabilir. Estetik nedenler **kabul edilmez.**

Ayrıca:

- Etiketlin kolayca çıkarılmasına teşvik etme potansiyeli olan semboller (örneğin makas simgesi) veya detaylar, tüketicinin etiketi çıkarıp ürünle ilgili önemli bilgileri kaybetmesine yol açabileceğinden, kullanılmamalıdır.

6. Uzaktan Satışlar & Çevrim içi Pazar Yerleri

6.1 İmalatçı AB'de yerleşik değilse, çevrim içi dağıtıcılar satış ilanlarında hem imalatçı hem de sorumlu kişiyi göstermek zorunda mıdır?

Yanıt:

Evet. **Madde 19 (a) ve (b)** birlikte yorumlanmalıdır ve bu iki bilgi **birlikte sunulmalıdır.**

🟢 Çevrim içi ürün sunumlarında:

1. **Her durumda imalatçıya ait bilgiler** (adı, ticari adı, adres vb.) mutlaka yer almalıdır.
2. Eğer imalatçı AB dışında yer alıyorsa, ayrıca sorumlu kişinin adı, posta adresi ve elektronik adresi de gösterilmelidir.

💡 Ayrıca **Madde 22(9)(b)**, aracı hizmet sağlayıcıların, **ürün listelemelerinde bu bilgilerin tüketicilere açık ve erişilebilir biçimde sunulmasını sağlamasını** şart koşar.

6.2 Sadece ürünün tam resmi, Madde 22(9) kapsamındaki bilgi sağlama yükümlülüğünü karşılar mı?

Yanıt:

Madde 22(9), ürün listelemesinde yer alması gereken bilgileri **toplu olarak** listeler. Bu bilgiler arasında çoğu zaman, **ürünün üzerinde ya da ambalaj içinde** bulunan uyarılar veya güvenlik bilgileri de yer alır. Ürünün sadece bir görselinde bu detayların **tam ve okunabilir şekilde yer alması zordur.**

Ayrıca GPSR Madde 22(9) **erişilebilirlik** ilkesine de atıfta bulunarak sunulan bilginin kolayca ulaşılabilir olmasını ve özellikle engelli tüketicilerin bilgiye ulaşımının kolaylaştırılmasını gerektirdiğinden, bilgilerin yalnızca resim içinde sunulması önerilmez.

6.3 Çevrim içi pazar yerleri, tüketici ürünlerinin geri çağırılması konusunda hangi yükümlülöklere sahiptir?

Yanıt:

Genel olarak, aracı hizmet sağlayıcılar ürünün güvenliğinden sorumlu değildir. Ancak:

Madde 22(12), şu özel yükümlölükleri getirir:

- Aracı hizmet sağlayıcılar, bir ürünle ilgili risk tespit edilirse, bu riski ortadan kaldıracak veya azaltacak tedbirlerin uygulanmasını kolaylaştırmak üzere **piyasa gözetimi ve denetimi kuruluşları,, satıcılarla ve diğer iktisadi işletmelerle iş birliğı yapmakla** yükümlüdür.
- Tüketicilerle çevrim içi temas kurulmuşsa, onlara **doğrudan bildirim** yapılmalıdır.
- Ayrıca, **geri çağırma bilgileri yaygın biçimde paylaşılmalı**, mümkünse Komisyon'un sağladığı **geri çağırma şablonu** kullanılmalıdır.

 Eğer ürün aracı hizmet sağlayıcının **kendi ürünü** ise, bu durumda aracı hizmet sağlayıcı artık **iktisadi işletmeci** sayılır (imalatçı, ithalatçı, dağıtıcı veya ifa hizmet sağlayıcısı olarak) ve ilgili tüm yükümlölükleri üstlenir.

7. İktisadi İşletmeciler Güvenlik Portalı (Safety Business Gateway)

7.1 GPSR Madde 20 anlamında “kaza” neyi ifade eder?

Yanıt:

GPSR'de “kaza” kavramının özel bir yasal tanımı yoktur. Ancak **Madde 20(2)**, bir kazanın ne şekilde bildirilmesi gerektiğini açıklar:

Bir kaza aşağıdaki unsurları taşıyorsa, **bildirilmesi gereken bir kaza** olarak kabul edilir:

- Bir ürünün kullanımı sonucunda,
- Bir bireyin **ölümüne** ya da
- **Sağlığı ve güvenliğı üzerinde ciddi olumsuz bir etkiye** neden olmuşsa (geçici ya da kalıcı),
- Buna **yaralanmalar, vücut hasarları, hastalıklar veya kronik etkiler** de dâhildir.
- Her ürünle “ilişkili” kaza, doğrudan bildirim tabi değildir. İmalatçı, **kaza ile ürünün güvenliğı arasında nedensel bir bağ** olup olmadığını değerlendirmelidir.

 Bu durum, ürünün güvenli olup olmadığını belirlemekten ziyade, **kazanın koşulları ile ürün arasında potansiyel bir ilişki olup olmadığını anlamayı** içerir.

Eğer böyle bir olasılık varsa:

- Kaza, **gecikmeksizin İktisadi İşletmeciler Güvenlik Portalı** üzerinden bildirilmelidir.
- Risk değerlendirmesi daha sonra yapılabilir (gerekirse laboratuvar testleri ile).

Örnek:

Bir kişinin yerde duran bir oyuncığa takılıp düşmesi durumunda bu olay **kendiliğinden bildirim tabi değildir**.

Ancak olayın detaylarına göre imalatçı **vaka bazında değerlendirme yapmakla yükümlüdür.**

7.2 Kazayı imalatçıdan başka bir iktisadi işletmeci fark ederse ne olur?

Madde 20(3)'e göre:

- Eğer bir **ithalatçı** veya **dağıtıcı**, kendi piyasaya sunduğu ürünün bir kazaya neden olduğunu öğrenirse, ► Bu bilgiyi **geciksiz imalatçıya bildirmek zorundadır.**
- İmalatçı daha sonra:
 - Bildirimi kendisi yapar, ya da,
 - İlgili iktisadi işletmeciye, bildirim yapmasını **talimatla bildirir.**

● İmalatçı AB dışında yer alıyorsa, **AB'deki sorumlu kişi** bu bildirimin yapılmasını sağlamakla yükümlüdür.

8. Geri Çağrılar

8.1 Geri çağırma bildirimi için bir şablon nerede bulunabilir?

Yanıt:

Geri çağırma bildirimi için kullanılacak şablon, **Avrupa Komisyonu'nun Uygulama Tüzüğü (AB) 2024/1435** ile belirlenmiştir.

📎 PDF formatındaki resmi şablon, **Güvenlik Kapısı Portalı** üzerinden indirilebilir.

⚠ Bu şablonda yer alan unsurlar, her geri çağırma bildiriminde **zorunlu olarak** yer almak zorundadır.

8.2 Bir ürünün geri çağırılmasından kim sorumludur?

Yanıt:

Madde 35 uyarınca iktisadi işletmeciler (imalatçı, ithalatçı, dağıtıcı, ifa hizmet sağlayıcısı) ve aracı hizmet sağlayıcılar, GPSR'de belirlenen kendi yükümlülükleri kapsamında, geri çağırma **sorumludur.**

Bu taraflar, geri çağırma sürecinde:

- **Tespit edilebilen etkilenen tüm tüketicilere doğrudan bildirim yapmak zorundadır.**

8.3 Geri çağırma durumunda, tüketicilerin yasal çözüm talep etme hakkı için zaman sınırı var mı?

Yanıt:

Hayır. GPSR Madde 37, tüketiciye tanınan “yasal çözüm hakkı” bakımından bir **zaman sınırlaması** öngörmez.